

Sayın konuklar, değerli meslektaşlarım, sevgili dostlarım,

Bugün İzmir’de sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Bu buluşma özel bir önem taşımaktadır. Birleşmiş Milletler, 2026 yılını Uluslararası Kadın Çiftçi Yılı ilan etmiştir. Bu, kadınların tarım-gıda sistemleri, gıda güvenliği, beslenme ve ekonomik dayanıklılık açısından merkezi bir rol oynadığının küresel düzeyde kabul edildiğini göstermektedir. Buna rağmen, kadınların katkıları hâlâ her ekonomide en az değer gören katkılar arasında yer almaktadır.

Kadınlar, küresel tarım-gıda iş gücünün yüzde 41’ini oluşturmaktadır. Gıda üretmekte, hayvancılıkla ilgilenmekte, hane halklarının sürekliliğini sağlamakta ve toplulukları bir arada tutmaktadırlar. Buna karşın, erkeklere kıyasla daha küçük arazilerde çalışmakta, tarım sektöründeki ücretli istihdamda erkeklerin kazandığı her 1 dolara karşılık 78 sent kazanmaktadırlar ve küresel ölçekte yılda en az 10,8 trilyon dolara ulaşan ücretsiz bakım emeğinin orantısız yükünü taşımaktadırlar. Yalnızca tarımsal verimlilikte ve ücretlerdeki toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi bile küresel gayrisafi yurt içi hasılayı yaklaşık 1 trilyon dolar artırabilir ve 45 milyon insanın gıda güvensizliğini azaltabilir.

Türkiye’de bu gerçekler derinden hissedilmektedir. UN Women Türkiye’nin, 81 ilin 26’sında yürütülen araştırmaya dayanan Kırsal Türkiye’de Kadınlar: Kaynaklara, Hizmetlere ve Karar Alma Süreçlerine Erişimde Engelleri Aşmak başlıklı raporu, kırsal kesimdeki kadınların tarıma ve hane halkı ekonomisine hayati katkılar sunduğunu, ancak ihtiyaçlarının, önceliklerinin ve kaygılarının politika yapım süreçlerinde büyük ölçüde görünmez kaldığını ortaya koymaktadır. Kırsal kesimdeki kadınlar çoğunlukla ücretsiz aile işçisi olarak çalışmakta ve çoğu zaman sosyal güvenceden yoksun kalmaktadır. Krediye, piyasaya, eğitime ve teknolojiye erişimleri sınırlıdır. Karar alma süreçlerine katılımları ise son derece kısıtlıdır. Bunun nedeni kırsal kesimdeki kadınların kapasite eksikliği değildir. Bunun nedeni, onları kapsayacak şekilde tasarlanmamış sistemlerdir.

Normatif çerçeve açıktır. Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi’ni (CEDAW) 1985 yılında onaylamış, sözleşme 1986 yılında Türkiye bakımından yürürlüğe girmiştir. CEDAW’ın 14. maddesi bütünüyle kırsal kesimdeki kadınlara ayrılmıştır ve bu yönüyle onların kendilerine özgü koşullarını özel olarak ele alan tek uluslararası sözleşme hükmüdür. Bu madde, devletleri; kırsal kesimdeki kadınların kalkınma planlamasına katılma, sağlık hizmetlerine, sosyal güvenliğe, eğitime ve mesleki eğitime erişme, kooperatifler kurma, tarımsal krediye ve uygun teknolojiye erişme ve barınma, sanitasyon, elektrik, su ve ulaşım dâhil olmak üzere yeterli yaşam koşullarından yararlanma haklarını güvence altına almaya çağırılmaktadır. Bunlar birer temenni değildir. Bunlar yükümlülüktür. Ve bunların her biri hâlâ tamamlanmayı bekleyen alanlar olarak önümüzde durmaktadır.

İklim değişikliği bu zorlukları daha da derinleştirmektedir. Aşırı yüksek sıcaklıkların yaşandığı her gün, kadın çiftçilerin ürettiği mahsullerin toplam değeri erkeklere kıyasla yüzde 3 oranında azalmaktadır. En kötü senaryolara göre iklim değişikliği, 2050 yılına kadar 158 milyon ilave kadın ve kız çocuğunu aşırı yoksulluğa itebilir. Buna rağmen, ülkelerin yalnızca yüzde 39’u iklim politikalarına toplumsal cinsiyet boyutunu entegre etmektedir ve iklimle bağlantılı kalkınma yardımlarının yüzde 1’inden daha azı kadın

hakları örgütlerine ulaşmaktadır. Kırsal kesimdeki kadınlar iklim krizinin en ön saflarında yer alırken, iklimle ilgili kararların alındığı alanlarda büyük ölçüde yok sayılmaktadır. Kadınlar iklim politikasına ve tarımsal planlamaya katıldığında, ortaya çıkan sonuçlar daha etkili ve daha sürdürülebilir olmaktadır. Kadınların liderliği ikincil bir mesele değildir. Bu, dayanıklı gıda sistemleri ve dayanıklı topluluklar için bir ön koşuldur.

Kararların alındığı her masada, yerel planlamadan ulusal politikalara ve küresel forumlara kadar, kırsal kesimdeki kadınların sesi duyulmalıdır. UN Women Türkiye olarak, bu sesleri güçlendirmek ve onların yaşamlarını etkileyen politika ve çerçeveleri şekillendirmelerini sağlamak için ulusal ortaklarımızla birlikte çalışıyoruz. Ancak aynı zamanda şunu da öğrendik: daha geniş kitlelere ulaşmak ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin neden önemli olduğuna dair gerçek bir anlayış oluşturmak, kimi zaman alışılmadık yolları keşfetmeyi gerektiriyor. Çünkü veriler ve politika dili, ne kadar vazgeçilmez olursa olsun, bu hikâyeleri en çok duyması gereken insanların kalbine ve zihnine her zaman ulaşamıyor.

İşte tam da bu noktada sanat vazgeçilmez hâle geliyor. Sanat evrensel bir dildir. Görünmeyeni görünür kılar. Gerçeklerle bütün derinliği içinde yüzleşir ve tam da istatistiklerin ve çerçevelerin ötesindeki bir alana seslendiği için daha geniş kitlelere ulaşır. Cinsiyet Eşitliği için Sanat ve Yaratıcılık başlıklı yayınlımız, birçok kişinin “artivizm” olarak adlandırdığı yaratıcı ifadenin, UN Women Türkiye’deki çalışmalarımızın merkezinde nasıl yer aldığını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini, geleneksel savunuculuk yöntemlerinin her zaman ulaşamadığı kitlelerle nasıl buluşturduğunu ortaya koymaktadır.

İşte bu nedenle, 11-27 Mart tarihleri arasında UN Women Türkiye, Meksika Büyükelçiliği ile iş birliği içinde bir fotoğraf sergisi düzenledi. Bu sergi üç güçlü anlatıyı bir araya getirdi: Meksika’daki kırsal toplulukların gündelik yaşamlarını, ritüellerini ve kültürel ifadelerini belgeleyen Mariana Yampolsky; Anadolu’nun yedi bölgesinden kadın portreleri sunan Dilan Bozyel; ve farklı yerlerde ve anlarda karşılaştığı kadınları fotoğraflayan Ali Saltan. Bu çalışmalar, kadınların bedenleri, toplumsal yaşamları ve içinde yaşadıkları mekânlar arasındaki bağlantıları inceliyor. Bugünkü buluşma bu çabanın bir devamıdır ve büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu fotoğraflar ve sanat eserleri, politika belgelerinin kuramadığı bir dili kurmaktadır. Bize eşitliğin ve eşitsizliğin gerçekte nasıl görüldüğünü göstermektedirler.

Değerli meslektaşlarım,

Buraya, kısa süre önce New York’ta sona eren Kadının Statüsü Komisyonu’nun 70. oturumuna, yani CSW70’e katılımımın hemen ardından geliyorum. CSW70’te kadınların adalete erişimine odaklanıldı ve Mutabık Kalınan Sonuçlar kabul edildi. Komisyon tarihinde ilk kez, Mutabık Kalınan Sonuçlar oydaşmayla değil, kayıtlı oylama yoluyla kabul edildi. Bu süreç on yıllar boyunca oydaşma temelinde işlemiştir. Oylamaya ihtiyaç duyulmuş olması bize, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik geri itişin, onu korumak için özel olarak tasarlanmış alanlarda dahi ne kadar ciddi bir düzeye ulaştığını göstermektedir. Son otuz yılda inşa ettiğimiz normatif alan gerçek bir baskı altındadır. Kullanılan dil daralıyor. Taahhütler sulandırılıyor. Biz

Çalışmalarımızı işte bu bağlam içinde yürütüyoruz ve yine bu nedenle, bugün olduğu gibi buluşmalar yalnızca anlamlı değil, aynı zamanda zorunlu hâle geliyor.

İleriye baktığımızda, 2027 yılında düzenlenecek olan Kadının Statüsü Komisyonu'nun 71. oturumu, 2030 Gündemi'nin uygulanmasının hızlandırılmasına odaklanacaktır; gözden geçirme teması ise CSW66'da iklim değişikliği, çevresel meseleler ve afet riskinin azaltılması konusunda kabul edilen sonuçlara dayanacaktır. Bu, bugün burada tartıştığımız konularla doğrudan bağlantılıdır: kırsal kesimde yaşayan kadınların yaşamları, iklimin onların geçim kaynakları üzerindeki etkisi ve seslerinin verilecek yanıtları şekillendirmesinin sağlanması duyulan acil ihtiyaç. 2030 hedeflerine giden yolda son düzlüğe yaklaşırken, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik taahhütlerimizi yerine geçirme konusundaki aciliyet de giderek artacaktır.

řu anda ihtiyaç duyduğumuz şey, fikir alışverişi, katılım ve ortak çözümler yoluyla bir araya gelerek ilerlemektir. Hkmetler, sivil toplum, özel sektör, akademi ve kuşaklar arası ortaklıklar aracılığıyla, taahhütleri kadınların ve kız çocuklarının yaşamlarında somut değişime dönüştürebiliriz. Kırsal kesimdeki kadınlar, bizim onlar adına harekete geçmemizi beklemiyor. Onlar zaten öncülük ediyor, üretiyor, ayakta tutuyor ve örgütleniyor. Bizim görevimiz, onlarla birlikte, onları geride tutan engelleri ortadan kaldırmak, haklarına ve kapasitelerine yatırım yapmak ve yaşamlarını etkileyen kararlarda kendi seslerinin belirleyici olmasını sağlamaktır.

UN Women bu çalışmada kararlı ortağınız olmaya devam edecektir. Birlikte, kırsal kesimdeki kadınların katkılarının tanındığı, haklarının hayata geçirildiği ve liderliklerinin her müdahalenin merkezinde yer aldığı bir Türkiye ve bir dünya inşa edebiliriz.

Son olarak, bu fırsatı değerlendirerek, bizi bu etkinliğe katılmaya davet eden İzmir Ticaret Borsası'na, FAO Türkiye'ye ve bugün burada bizimle birlikte olan sizlere teşekkür etmek istiyorum. Teşekkür ederim."